

OD ZNOJA DO BOJA- Gradnikova brigada(4)

To knjigo sem si izbral, ker opisuje življenje med drugo svetovno vojno na Slovenskem. Ta tematika me zelo zanima. Avtor Miran Beretič je napisal še tri knjige z enako tematiko. Pred časom sem eno že prebral in ker mi je bila zelo všeč sem se odločil da preberem še to in vam jo predstavim. Prejšnja knjiga je opisovala kako je moral z brati preživljati pekel internacije v taborišču Gonars in Renicci. Zaradi prevelikega števila imen, krajev in datumov sem se odločil da vam predstavim samo eno poglavje iz knjige, katerega je pisatelj naslovil Ognjeni krst med Logatcem in Hotedršico. Po treh mesecih pešačenja ko je Miran še z dvema bratoma pobegnil iz taborišča so prispeli na Primorsko in pri neki hiši naleteli na partizansko stražo. Beretičevi bratje so svojo zgodbo povedali borcem, ki so jih vzeli medse. Dobili so potrebno opremo, nekaj hrane in se ob peči spočili. Miran in brat Ciril sta bila dodeljena v Tretjo slovensko narodnoosvobodilno udarno brigado Ivana Gradnika. Brigada je dobila ime po omenjenem Gradniku, ki je bil tolminski puntar. Tolminci so se pod njegovim vodstvom spuntali, ker so morali gosposki plačevati velike davke. Povezali so se v kmečko zvezo in udarili po gosposki. Pred samim spopadom je ta v Gorici zaprla nekaj Tolmincev, ki so prišli tja po svojih opravkih. Potem se je okrog 500 njih podalo za njimi v mesto, da jih rešijo- seveda pod vodstvom Ivana Gradnika. Oboroženi so bili z lesenim orodjem, nekateri celo s puškami. Uspelo jim je doseči da so zapornike izpustili. Gosposka je na pomoč poklicala Avstrijske vojake, ki so upor z lahkoto zadušili. Gradnika so nato ujeli in mu sodili. Odsekali so mu glavo in ga razčetrverili njegove ostanke pa so obesili na vislice. Prva naloga Mirana je bila, da je z bratom dohitel svojo brigado, ki je bila že na Cerkljanskem. Ko sta našla brigado sta bila dodeljena za pomočnika mitraljezca. Miranov mitraljezec Branko jima je razložil da bosta nosila strelivo, in da morata nanj paziti skoraj bolj kot na svojo glavo, ker če izgubiš strelivo, boš izgubil tudi glave svojih borcev. Proti večeru 12. Decembra 1943 so odšli v zasedo, da bi zaščitil tretji bataljon, ki je napadel belogardistično postojanko v Hotedršici. Ta je imela zelo velik vojaški pomen. Da bi preprečili hitro nemško okrepitev iz smeri Logatec, so podrli nekaj dreves na cesto. Potem so se razporedili v zasedo. Imeli so sedem lahkih in en težki mitraljez. Niso dolgo ležali v zasedi ko so zaslišali nemške glasove. Kmalu je zaregljala komandirjeva brzostrelka, za njo pa je začelo močno pokati iz celotne zasede. Nemci so bili presenečeni in zmedeni. Srečneži so se umaknili na drugo stran ceste in začeli tudi oni pokati. Na pomoč jim je začela prihajati tudi motorizacija. Miran je zaslišal kako se je neki hudo ranjeni nemški vojak privlekel v njegovo neposredno bližino. Takoj ga je pokončal. Zaplenil mu je lep samokres, puško, dve ročni bombi in še nekaj streliva. Do juriša z partizanske strani žal ni prišlo ker so se nemci prehitro znašli in začeli vračati ogenj. Po dolgem in napornem boju so dobili povelje za umik. Padlo naj bi okrog šestdeset okupatorjevih vojakov. Veliko je bilo tudi ranjenih. V partizanskih vrstah padlih ni bilo, imeli so samo enega ranjenca. Hotedršica ni padla, ker je sovražnik verjetno nekaj izvohal. Uničili so jim zgol nekaj bunkerjev. Tudi četrti bataljon njihove brigade ki je bil na cesti vzdolž Hotedršice- Godoviča je bil uspešen. Po tej cesti je prišlo 13 nemcev. 8 so jih ubili 5 pa jih je pobegnilo. Tudi iz Idrije je prišla nemška kolona z okoli 100 vojaki. Tam jih je padlo 40. Te kraje so za nekaj časa zapustili, ker je postalo preveč nevarno in so se umaknili. Hotedršica je bila osvobojena leta 1944.

POSVETILO KNJIGE:

Knjiga je posvečena primorskim junakom, ki so se v Gradnikovi in drugih brigadah Primorske junaško bojevali ne glede na žrtve in trpljenje za to da se je Slovenija na svojem etničnem ozemlju povečala za tretjino. Dokazali so kaj zmore slovenski človek, ki je na primorskem okusil največje grozote fašizma v boju za svobodo.

O AVTORJU:

Rojen je bil 1. 8. 1923 v Šmarjeti na Dolenjskem. Imel je 7 bratov in 2 sestre. Mati je umrla zaradi bolezni. Ostali so sami z očetom. Imeli so veliko kmetijo z veliko vinogradi. Pred vojno je hodil v meščansko šolo v Ljubljani. Po vojni je končal višjo vojaško šolo protizračne obrambe. Umrli pa je 10. 8. 1999 v rodni Dolenjski.